

CÍRKEV A ŽIVOT VE SPOLEČENSTVÍ

24. 3. A.D 2023

I. Církev

Co to je církev?

Církev rozhodně není spolek zahrádkářů ani žádná organizace. Velice těžko se to vysvětluje, protože neexistuje obdoba, ke které by bylo možné církev přirovnat. Přesto o církvi můžeme mluvit jako o „těle“, „kvasu“, „poli“, stromu“, apod. Takovými přirovnáními totiž Ježíš nazývá církev, když o ní hovoří v NZ. Skutečně mě nenapadá nic jiného, než nazvat církev živým organismem, který má svou hlavu, Krista, a údy. Tento příměr může také vyjádřit skutečnost, že se nejedná pouze o lidskou věc, ale církev je záležitost Boží, tvořená lidmi.

Církev vznikla při seslání Ducha Svatého na apoštoly. Byl to okamžik, kdy Ježíšův Duch dal apoštolům odvalu veřejně hlásat pravdu o zmrtvýchvstání. Do té doby se schovávali, protože měli strach z pronásledování. Tehdy, o letnicích, začala církev viditelně působit a plody jejího působení jsou brzy vidět. Na první Petrovo kázání se obrátilo na 3 000 lidí. O tom máme zprávy v NZ, konkrétně ve Skutcích apoštolských (doporučuji přečíst). Zakladatelem a hlavou církve je ovšem Kristus, který Ducha Svatého poslal.

Jaká je církev?

Ve Vyznání víry se modlíme, že věříme v církev **jednu, svatou, všeobecnou a apoštolskou**. To je důležité si vysvětlit.

Jedna je církev opravdu, protože je to církev, kterou založil Kristus. Jedná se o všechny, kteří přijali křest: evangelíci, pravoslavní, metodisté...

Svatá je církev proto, že svatou je její hlava, tedy Kristus. On nás posvěcuje. Lidé v ní rozhodně svatí nejsou. Stačí, když se podívá každý sám na sebe.

Všeobecná církev znamená, že je pro všechny. Může do ní přijít každý, kdo chce přijmout spásu, kterou přinesl Ježíš. Slovo „katolická“ znamená totéž.

Apoštolská znamená, že v ní jsou apoštolové. To jsou ti, kteří jsou zvláštním způsobem povoláni a poslání skrze vkládání rukou. Dnes se jim říká biskupové. Oni mají moc předávat toto poslání dál. Jde o tzv. „apoštolskou posloupnost“. Dá se vystopovat zpět do historie, kdo na koho vložil ruce.

Církev má také apoštolské poslání.

Kdo tvoří církev?

Do církve patří všichni, kteří chtějí přijmout spásu od Ježíše Krista. Jsou v ní i lidé, kteří jsou pověřeni různými úkoly. Jedni jsou určeni za apoštoly, jiní mluví z vnuknutí Ducha Svatého, jiní zase uzdravují... Tak o církvi mluví sv. Pavel ve svém apoštolském listě do Efezu. A je to skutečně tak. Církev tvoří všichni pokřtění, jen v ní má každý jiný úkol. Kdysi totiž panoval názor, že církev tvoří jen kněží, biskupové a papež. V roce 1962 bylo ve Vatikánu velké

shromáždění biskupů, které pak bylo nazváno II. Vatikánským koncilem, a tam znovu zazněla formulace, že do církve patří i Boží lid. Má to velký význam, protože z tohoto plynou určitá práva, ale také povinnosti. Třeba právo na svatost: každý pokřtěný má právo stát se svatým (není to úkol jen pro kněze, biskupy a řeholníky). Ale z tohoto práva také plyne misijní povinnost. Tedy každý pokřtěný má povinnost se podílet na misijním poslání církve.

Struktura církve

Církev má strukturu hierarchickou, ne monarchickou, ani demokratickou. Není zde tedy rozhodování všech jako v demokracii, ani rozhodování jednoho jako v monarchii, ale rozhodování spolu s Duchem Svatým. Církev má svou vnitřní strukturu. Je to proto, že tak velká skupina lidí potřebuje mít jak určitá pravidla k životu tak správním uspořádání. Těmito pravidly života je **Kodex kanonického práva**, ve kterém je stanoveno kdo se může stát křesťanem, co k tomu potřebuje, jaké jsou povinnosti a práva křesťanů a mnoho dalších věcí: od toho, kdo a jak může udělovat svátosti, až po církevní tresty.

Správním uspořádání je pak následující:

V čele celé církve stojí **papež**, který je Římským biskupem; anebo jinak: Římským biskupem je vždy papež. Ten je co do svěcení biskupem, ale zároveň podle naší víry je náměstkem Ježíše Krista na zemi. Má tedy výkonnou i zákonodárnou moc nad celou církví. Zákonodárnou moc může uplatňovat buď sám anebo ve společenství se všemi biskupy na světě. Biskupové bývají svoláváni papežem do Říma: pokud svolá všechny z celého světa, pak toto setkání nazýváme koncilem; jestliže jsou do Říma povoláni biskupové jen z nějaké části světa, pak mluvíme o Synodu. Papež je neomylný v oblasti hlásání víry a mravů.

Základní správní jednotkou, či místní církví, je **diecéze**, v jejímž čele stojí **diecézní biskup**. Ten je nositelem výkonné i zákonodárné moci. Diecéze se pak z praktického hlediska mohou slučovat do provincií (česká a moravská). Je to z toho důvodu, že situace v těchto územních celcích může být pro život církve odlišná.

V rámci jednoho státu pak vytvářejí biskupové tzv. biskupskou konferenci, která slouží pro sjednocení aktivit jednotlivých diecézí (pokud jednotliví sídelní biskupové stanovisko BK přijmou).

Farnost je pak území, kde se konkrétně odehrává život církve. Farnosti jsou zřízeny proto, že biskupů není tolik, aby mohli sloužit všem, kteří usilují o spásu. V důsledku toho je správou každé farnosti pověřen kněz, který je prodlouženou rukou diecézního biskupa.

Děkanáty (v Čechách se nazývají vikariáty) existují proto, aby se zajistilo snazší spojení mezi biskupem a jednotlivými kněžími. V jejich čele stojí děkani. Jde o ryze praktickou věc.

Rozdělení církve

Jak už jsme si řekli: církev, založená Ježíšem Kristem, je jedna - nazýváme ji církví Kristovou. Proč tedy mluvíme o dělení církve? Existují totiž další církve, které založili lidé. Došlo k tomu tak, že se lidé nedokázali domluvit a nakonec se rozdělili. Díky tomu vznikla v 11. století Pravoslavná církev. V 15. století se oddělil další velký proud, a to protestanté, ze kterých se pak postupně odštěpovaly další společenství, dnes jsou to např. Metodisté, Calvinisté, Husité (Čechoslováci), Evangelíci ... Pak existuje ještě jedna velká skupina a to jsou Anglikáni. Všichni jsou křesťané, protože vyznávají Ježíše Krista jako Spasitele, stejně jako my katolíci. Tyto církve, které postupně oddělováním vznikaly, upustily od některých svátostí. Takže všechny

svátosti máme pouze my v Katolické církvi. Kromě Pravoslavné církve také všechny postupně vznikající církve ztratily „apoštolskou posloupnost“, tzn., že nemají kněze, kterým byla předána kněžská moc. Jejich kněží nejsou svěceni, nemohou tedy ani proměňovat chléb a víno v Ježíšovo Tělo a Krev, přestože konají podobné obřady jako my. Věříme, že i v těchto církvích působí Duch Svatý a že i oni mohou dosáhnout spásy jako my. Nicméně to mají těžší, protože jedině v katolické církvi existuje plnost prostředků, jak dosáhnout sjednocení s Bohem.

Církev jako matka

Církev je matkou (je důležité si tuto skutečnost uvědomit), matkou v tom smyslu, že nás ve křtu zrodila pro Boha, a skrze ni také dostáváme posilu k tomu, abychom k Bohu nakonec došli. Je důležité také tímto způsobem chápat mnohé rady a doporučení, ale také někdy příkazy a zákazy, které nám církev dává. Jedná se vlastně o rady matky, která má starost o své děti. Proto se např. ve středověku všechno četlo a sloužilo v latině, aby si to lidé, kteří tenkrát byli nevzdělaní, nevysvětlovali podle sebe, zvláště pak Písmo svaté, a z církve neodcházeli. Toto se stalo právě v 15. století Martinu Lutherovi a Janu Kalvínovi, díky nimž pak vznikly protestantské církve. Nepochopili totiž správně některá místa z Písma svatého, vyložili si to po svém a odtrhli se, protože se domnívali, že církev některé záležitosti hlásá špatně.

Církev je tedy pro nás matkou, která nás živí a vede do věčného domova k Bohu.

Mateřský charakter církve se také projevuje darem rozlišování. Ten je dán zvláště papeži, biskupům a kněžím skrze vkládání rukou a předávání Ducha Svatého. Rozlišuje, které jevy v církvi jsou od Boha, a které ne. „*Kdo vás slyší, mě slyší. Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.*“

Různé „profily“ církve

Mluví o nich švýcarský teolog Hans urs fon Baltazar. Jedná se vlastně o jakési charaktery církve. Vyjmenovává například profil petrovský, pavlovský mariánský, janovský, apod. Petrovský profil znamená, že církev má svůj učitelský úřad, pavlovský o evangelizaci, mariánský mluví o duchu církve, o službě, o lásce o charismatech, janovský zase o duchovní rovině církve apod. Je důležité, aby v církvi byly přítomné všechny najednou. Navzájem se totiž doplňují. Bylo by chybou, kdyby v církvi fungoval jen učitelský úřad církve, který dává jasná pravidla, vynáší výroky apod. musí to být v souladu s Duchem Svatým, musí v tom být láska. A zase kdyby byly jen charismata bez vedení, taky by to nefungovalo správně. Samozřejmě, že někde více září charismata, někde zase výkonná a zákonodárná moc, někde jde víc vidět Maria se svým duchem, služby a lásky, někde apoštolát.

II. Církev jako společenství

Jak prožívat církev jako společenství?

Církev je společenstvím. Vyplyvá to z řeckého slova Εκκλησια (eklésia), které znamená „shromáždění“. Společenství ovšem znamená, že člověk, který je na něm účasten, z něho nejen přijímá, ale také do něho přispívá. Když totiž člověk jen bere a nic nepřináší, za chvíli nebude z čeho brát. Toto je princip, který platí obecně ve většině situacích našeho života.

Jak tedy může vypadat život ve farnosti? Když je farnost aktivní, je to proto, že v ní lidé pracují. Pořádají se pak různé programy pro mládež, pro rodiny, pro staré lidi atd. O to se ovšem musí někdo postarat. Nelze všechno naložit jednomu člověku (knězi). Je potřeba, aby se našli lidé, kteří přiloží ruku k dílu. A to dobrovolně. Bez dobré vůle to ovšem

nejde. Každý může nějak pomoci. Jaké si to uděláme, takové to budeme mít. A když člověk něco takto dobrovolně daruje, sám mnohem víc obdrží. To je evangelní princip. O tom, jak je to pravdivé, by mohl možná někdo něco říci.

Církev se v současnosti často projevuje v menších společenstvích. Je to určité znamení doby, protože vzešlo z Ducha Svatého. Jde o záležitost poválečnou (po II. svět. válce). V této době vzniklo hodně nových Duchovních hnutí a proudů, které se vykrystalizovaly ve společenství, ve kterých lidé prožívají svou křesťaně víru. Dříve se něco podobného dělo pouze ve farnostech. Papež na tato znamení doby reaguje a vede církve ke komunitární spiritualitě, což se odráží i v oficiálních dokumentech církve (Nuovo Milenio Ineunte).

Různé jevy mimo církve

Ve společnosti narazíme také na různé skupiny lidí, kterým se říká **sekty** (např. Svědkové Jehovovi, Munisté, Mormoni, Scientologové, Rodina lásky, ...). Od církví se liší tím, že zneužívají náboženských myšlenek, k tomu, aby ovlivnili nebo zneužili lidi pro svůj osobní prospěch.

Známky sekt jsou např.:

- jedinečnost („mimo nás neexistuje nikdo dobrý, všichni ostatní jsou špatní“)
- patent na pravdu („nikdo jiný nemá pravdu, jen my“, vyskytuje se zde často cenzura informací)
- závoj tajemství (o vnitřních praktikách ve skupině se nesmí nikde mluvit)
- poslušnost, často absolutní (členové jsou zavázáni pod různými tresty poslušností jedné osobě)

Poměrně mnoho těchto sekt se objevuje a přichází z východu. Jsou postavené na orientálních duchovních proudech a spiritualitách, ale není výjimkou, že se někdy objevují i uprostřed církve.

Dalším takovým hnutím, ale nazývá se i sektou, je **New Age**. Jde o to, že je zde hlášána tzv. samospasitelnost. Je to náboženství sebe sama. „Já jsem schopen sám dojít ke spáse. Sám svými vlastními silami dojdou lepší budoucnosti atd. „

Dalším dlouhodobě přežívajícím jevem je tzv. **Satanismus**. Jedná se zde o opak křesťanství. To se totiž snaží o to, aby učilo lidi lásce, naproti tomu satanismus v lidech podporuje sobectví. Opravdoví stoupenci satanismu mají za úkol výslovně konat zlo a škodit církvi. Např. v poslední době, když byl zavražděn kněz P. Cyril Vrbík v Dubu nad Moravou, bylo to dílo satanisty. Mezi úkoly satanistů skutečně patří zabít kněze, či jiné skutky, které podporují zlo. Jejich černá mše je opak mše sv. Dochází při ní k znesvěcení křesťanských symbolů i Eucharistie. Pro satanisty je úspěchem, když získají na svou stranu kněze.

Vyvolávání duchů se Satanismem nepřímou souvisí. Z věroučného hlediska není možné vyvolat ducha zemřelého člověka. Většinou promlouvá nějaký padlý anděl. Je pak velice neskutčné se ho zbavit a může dojít i k svázanosti, ba dokonce k posedlosti. Církev zapovídá svým členům takovéto praktiky, a to pro jejich dobro.